

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	2Cdo/1276/2015
Identifikačné číslo spisu:	8111210451
Dátum vydania rozhodnutia:	17.12.2015
Meno a priezvisko:	JUDr. Viera Petříková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2015:8111210451.2

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobkyne Mgr. H., bývajúcej vo T., zastúpenej JUDr. Ladislavom Mátrayom, advokátom v Prešove, Masarykova 16, proti žalovanému Mgr. R., bývajúcemu v X., zastúpenému IURISTICO s. r. o., advokátskou kanceláriou so sídlom v Košiciach, Čimborkova 13, o zaplatenie 13 277,57 € s príslušenstvom, vedenej na Okresnom súde Prešov pod sp. zn. 10 C 168/2011, o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 2. júla 2013 sp. zn. 5 Co 140/2012, 5 Co 141/2012, takto

rozhodol:

Dovolanie proti výroku o potvrdení uznesenia Okresného súdu Prešov zo 14. mája 2012 č.k. 10 C 168/2011-66 o d m i e t a.

Žalobkyni náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

Odôvodnenie

Okresný súd Prešov rozsudkom z 25. apríla 2012 č.k. 10 C 168/2011-63 uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobkyni sumu 13 277,57 € spolu s úrokom z omeškania vo výške 9 % za obdobie od 16.2.2011 do zaplatenia, v lehote do 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku. V prevyšujúcej časti návrh zamietol. V poslednom výroku žalovanému uložil povinnosť nahradiť žalobkyni trovy konania vo výške 796,50 € a na účet jej právneho zástupcu trovy právneho zastúpenia vo výške 1 472,97 €, v lehote do 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku. Súd prvého stupňa v odôvodnení uviedol, že medzi účastníkmi konania bola ústnou formou uzavretá zmluva o pôžičke podľa § 657 Občianskeho zákonníka. Poznamenal, že doba vrátenia tejto pôžičky nebola určená medzi účastníkmi jednoznačne, nakoľko sa peniaze mali vrátiť do roka po spustení prevádzok v F. a v X.. Prvostupňový súd mal z vykonaných dôkazov, z výsluchu svedkov S. a H., ktorí požičiavali finančné prostriedky žalobkyni, a ktorí potvrdili to, že z jej vyjadrení vyplývalo, že tieto finančné prostriedky budú použité na podnikateľské aktivity žalovaného, za preukázané, že tieto nepochybne podporujú záver o tom, že žalobkyňa poskytla žalovanému finančné prostriedky vo výške 13.277,57 €. Prvostupňový súd uviedol, že s výpoveďami svedkov korešponduje aj výpoveď žalovaného, ktorý na pojednávaní uviedol, že na začatie podnikateľskej činnosti, a to na zaplatenie odstupného ako aj na ďalšie investície do prevádzok, potreboval sumu 700.000,- až 800.000,- Sk, pričom od svojej rodiny si požičal sumu asi 440.000,- Sk.

Z uvedeného mal súd za to, že práve suma 400.000,- Sk reálne zodpovedala jeho potrebám pre začatie podnikania, a preto všetky tieto výpovede vo vzájomnej súvislosti dávajú logický záver o tom, že finančné prostriedky boli odovzdané žalovanému, a to v takej výške, akú uviedla žalobkyňa. Žalobkyňa v tomto smere podľa názoru súdu uniesla dôkazné bremeno preukázania skutočnosti, a to prenechania finančných prostriedkov žalovanému. K námietke vznesenej žalovaným ohľadom skutočnosti, že sa jednalo o finančné prostriedky, ktoré žalobkyňa dobrovoľne vložila do ich spoločného podnikania, súd prvého stupňa uviedol, že táto námietka nie je dôvodná. Poznamenal, že podnikateľské riziko je povinný niesť žalovaný, ktorý, ako vyplýva zo živnostenského registra, bol podnikateľom. Nakoľko žalobkyňa bola v tom čase študentkou, je zrejmé, že žalovaný prevádzkoval samostatne sústavnú činnosť, na vlastnú zodpovednosť, za účelom dosiahnutia zisku, teda vykonával živnostenskú činnosť, a pokiaľ toto podnikanie skončilo v strate, nemôže niesť túto stratu žalobkyňa. Konštatoval, že zo strany žalovaného nebolo preukázané jeho tvrdenie, že finančné prostriedky vložila žalobkyňa do podnikateľskej činnosti s vedomím, že v prípade neúspechu v podnikaní o tieto finančné prostriedky príde. Súd prvého stupňa mal za to, že medzi účastníkmi konania došlo k uzavretiu zmluvy o pôžičke. Nakoľko podľa názoru súdu splatnosť predmetnej pôžičky nebola dohodnutá medzi účastníkmi konania jednoznačne, nastáva povinnosť dlžníka splniť dlh po tom, čo ho o plnenie veriteľ požiadal a v danom prípade k tomu relevantne došlo až doručením výzvy na zaplatenie 7. februára 2011, kde bola uvedená lehota 5 dní, teda žalovaný bol relevantne vyzvaný na splatenie dlhu 15. februára 2011. Z týchto dôvodov súd priznal žalobkyni právo na zaplatenie úroku z omeškania vo výške 9 % za obdobie od 16. februára 2011 do zaplatenia, a to podľa § 517 ods. 2 OZ, v spojení s nariadením vlády SR č. 87/95 Z. z. Nakoľko základná úroková sadzba ECD k 16. februáru 2011 predstavovala 1 %, súd prvého stupňa priznal žalobkyni úrok z omeškania v súlade s touto právnou úpravou. Z vyššie uvedených dôvodov návrh ohľadom úroku z omeškania v prevyšujúcej časti zamietol. O trovách konania rozhodol súd podľa § 142 ods.3 O.s.p.

Uznesením zo 14. mája 2012 č.k. 10 C 168/2011-66 Okresný súd Prešov uložil žalovanému povinnosť nahradiť trovy štátu vo výške 39 €, v lehote do 3 dní od právoplatnosti tohto uznesenia.

Krajský súd v Prešove na odvolanie žalobkyne a žalovaného rozsudkom z 2. júla 2013 sp. zn. 5 Co 140/2012, 5 Co 141/2012 potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa v jeho napadnutej časti, t.j. okrem výroku o zamietnutí návrhu v jeho prevyšujúcej časti a žalovanému náhradu trov odvolacieho konania nepriznal. V poslednom výroku potvrdil uznesenie súdu prvého stupňa zo 14. mája 2012 č.k. 10 C 168/2011-66. V odôvodnení uviedol, že v prejednávanej veci nezistil, že by rozsudok súdu prvého stupňa vychádzal z nesprávneho skutkového a právneho záveru. Poznamenal, že súd prvého stupňa sa vyporiadal so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami a jeho myšlienkový postup je v odôvodnení dostatočne vysvetlený s poukazom na všetky skutočnosti zistené vykonaným dokazovaním a tiež s poukazom na právne závery, ktoré prijal. Konštatoval, že súd prvého stupňa jednoznačne pri hodnotení dokazovania uvádza, že napriek tomu, že pri odovzdaní peňazí neboli prítomní svedkovia, jednotlivé dôkazy vykonané v konaní jednotlivo a v ich súvislostiach, nepochybne podporujú záver o tom, že žalobkyňa poskytla žalovanému finančné prostriedky vo výške 13.277,57 €. Odvolací súd mal za to, že výpovede svedkov vo vzájomnej súvislosti dávajú logický záver o tom, že finančné prostriedky boli odovzdané žalovanému, a to vo výške tak ako to uviedla žalobkyňa. K námietke žalovaného, že vo veci nešlo o pôžičku, ale o spoločné podnikanie, odvolací súd uviedol, že žalovaný by súdu musel ponúknuť dôkazy o tom, že žalobkyňa skutočne finančné prostriedky vložila do spoločného podnikania. Poznamenal, že možno prisvedčiť súdu prvého stupňa, že žalovaný prevádzkoval samostatne sústavnú činnosť na vlastnú zodpovednosť za účelom dosiahnutia zisku, teda vykonával živnostenskú činnosť. Žalovanému sa nepodarilo v konaní preukázať, že by sa žalobkyňa hocí aj iným spôsobom podieľala na jeho podnikaní tak, aby finančné prostriedky, ktoré tam vložila, mali byť vystavené podnikateľskému riziku, teda neúspechu v podnikaní. Odvolací súd konštatoval, že zo strany žalovaného nebolo preukázané, že žalobkyňa vložila finančné prostriedky do podnikateľskej činnosti s vedomím, že v prípade neúspechu v podnikaní o tieto finančné prostriedky príde. Uviedol, že žalobkyni sa podarilo preukázať, že so žalovaným uzavrela zmluvu o pôžičke, teda prenechala mu ako dlžníkovi peniaze, ktoré si sama na tento účel požičala od S. a H. spolu vo výške 13.277,57 € a ich prevzatie žalovaný potvrdil s tým, že išli na nákup vecí, ktoré použil v krčme, napr. na nákup televízora, na spustenie prevádzky. Žalovaný namietal iba výšku prijatej sumy. Túto skutočnosť, tak ako to už bolo konštatované, sa mu

nepodarilo preukázať. Odvolací súd poznamenal, že od žalobkyne nemožno spravodlivo žiadať, aby preukázala reálnu neexistenciu svojej účasti na podnikaní žalovaného. Bolo na žalovanom, aby existenciu takejto účasti a odovzdania finančných prostriedkov do podnikania, tak ako tvrdil, aj preukázal. Žalovaný na preukázanie svojich skutkových tvrdení neponúkol ani žiadne ďalšie návrhy na doplnenie dokazovania. Na pojednávaní 25. apríla 2012 navrhla doplniť dokazovanie iba žalobkyňa. Právny zástupca žalovaného nemal návrhy na doplnenie dokazovania. Odvolacie námietky žalovaného, teda pre uvedené dôvody, odvolací súd nepovažoval za dôvodné. Za dôvodné nepovažoval odvolací súd ani námietky žalobkyne vo vzťahu k trovám konania. Poznamenal, že prvostupňový súd priznal žalobkyni trovy konania v správnej výške. Odvolací súd preto rozsudok súdu prvého stupňa v jeho napadnutej časti ako vecne správny podľa § 219 O.s.p. potvrdil. O trovách odvolacieho konania rozhodol podľa § 224 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 142 ods. 1 O.s.p. K odvolaniu žalovaného proti uzneseniu súdu prvého stupňa o nahradení trov štátu odvolací súd uviedol, že odvolanie žalovaného nie je dôvodné. Keďže bol žalovaný v konaní neúspešný a neboli uňho zistené predpoklady pre oslobodenie od súdnych poplatkov, štát má voči nemu právo na náhradu trov konania, ktoré platil. Tieto predstavujú sumu 39 € na zaplatenom svedočnom. Súd prvého stupňa správne rozhodol, a preto odvolací súd uznesenie súdu prvého stupňa podľa § 219 OSP ako vecne správne potvrdil.

Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal žalovaný dovolanie. Žiadal, aby dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu v spojení s rozsudkom súdu prvého stupňa ako aj nadväzujúce uznesenie súdu prvého stupňa zrušil a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. Namietal, že rozhodnutím odvolacieho súdu v spojení s rozhodnutím súdu prvého stupňa mu bola odňatá možnosť konať pred súdom v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p., a to v dôsledku toho, že oba súdy neodôvodnili dostatočne svoje rozhodnutia vo veci zároveň právne závery oboch súdov obsiahnuté v ich rozhodnutiach sú v extrémnom nesúlade so skutkovými zisteniami vyplývajúcimi z vykonaného dokazovania. Uviedol, že odvolací súd z obsahového hľadiska len prevzal argumenty súdu prvého stupňa a nevysporiadal sa s rozpormi vyplývajúcimi zo svedeckých výpovedí, ani s argumentmi ním uvádzanými v jeho odvolaní. Závery oboch súdov považoval za arbitrárne a z vykonaného dokazovania nevyplývajúce a teda, že sú v extrémnom nesúlade so zisteným skutkovým stavom.

Žalobkyňa vo svojom vyjadrení k dovolaniu navrhla, aby dovolací súd dovolanie odmietol ako neprípustné a priznal jej náhradu trov dovolacieho konania.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.) zastúpený v súlade so zákonom (§ 241 ods. 1 O.s.p.), skúmal bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 3 O.s.p.) najskôr, či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému ho zákon pripúšťa.

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

V danom prípade je dovoláním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu v celom rozsahu. K časti dovolania, ktorou je napadnutý výrok rozhodnutia odvolacieho súdu o potvrdení rozsudku súdu prvého stupňa, dovolací súd poznamenáva, že túto časť dovolania preskúmal v konaní vedenom na dovolacom súde pod sp. zn. 2 Cdo 39/2015. K časti dovolania, ktorou je napadnutý výrok rozhodnutia odvolacieho súdu o uložení povinnosti nahradiť trovy štátu, je potrebné uviesť, že táto časť dovolania smeruje proti rozhodnutiu, ktoré je síce súčasťou rozsudku odvolacieho súdu, má ale charakter uznesenia a tento charakter nestráca, i keď rozhodnutie o uložení poplatkovej povinnosti s meritórnym rozhodnutím vo veci súvisí (§ 167 ods. 1 O.s.p.).

Dovolanie proti uzneseniu odvolacieho súdu je prípustné, ak a/ odvolací súd zmenil uznesenie súdu prvého stupňa, b/ odvolací súd rozhodoval vo veci postúpenia návrhu Súdnemu dvoru Európskych spoločenstiev (viď § 109 ods. 1 písm. c/ O.s.p.) na zaujatie stanoviska; dovolanie nie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa odmietlo odvolanie proti rozhodnutiu súdu prvého stupňa o zamietnutí návrhu na prerušenie konania podľa § 109 ods. 1 písm. c/ O.s.p. (§ 239 ods. 1 O.s.p.). Dovolanie je tiež prípustné proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým bolo potvrdené uznesenie súdu prvého stupňa, ak a/ odvolací súd vyslovil vo svojom potvrdzujúcom uznesení, že je dovolanie

pripustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, b/ ide o uznesenie o návrhu na zastavenie výkonu rozhodnutia na podklade cudzozemského rozhodnutia, c/ ide o uznesenie o uznaní (neuznaní) cudzieho rozhodnutia alebo o jeho vyhlásení za vykonateľné (nevykonateľné) na území Slovenskej republiky (viď § 239 ods. 2 O.s.p.).

Podľa § 239 ods. 3 O.s.p. ustanovenia odsekov 1, 2 neplatia, ak ide o uznesenie o príslušnosti, predbežnom opatrení, poriadkovej pokute, o znalcovskom, tlmočnom, o odmietnutí návrhu na zabezpečenie predmetu dôkazu vo veciach týkajúcich sa práva duševného vlastníctva a o trovách konania, ako aj o tých uzneseniach vo veciach upravených Zákonom o rodine, v ktorých sa vo veci samej rozhoduje uznesením.

Ustanovenie § 239 ods. 3 O.s.p. teda vylučuje prípustnosť dovolania žalovaného proti uzneseniu odvolacieho súdu o trovách konania.

Ak súdne konanie trpí niektorou z väd vymenovaných v ustanovení § 237 ods. 1 O.s.p., možno dovolaním napadnúť aj rozhodnutia vo veciach, pri ktorých je inak dovolanie z hľadiska § 239 O.s.p. neprípustné. Vzhľadom na zákonnú povinnosť (§ 242 ods. 1 veta druhá O.s.p.) skúmať vždy, či napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nebolo vydané v konaní postihnutom niektorou z procesných väd uvedených v § 237 ods. 1 písm. a/ až g/ O.s.p., dovolací súd sa ďalej zaoberal otázkou, či nie je daná prípustnosť dovolania v zmysle tohto zákonného ustanovenia, teda či v danej veci nejde o prípad nedostatku právomoci súdu, spôsobilosti byť účastníkom konania, riadneho zastúpenia procesne nespôsobilého účastníka, o prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo už prv začatého konania, prípad absencie návrhu na začatie konania, hoci bol podľa zákona potrebný, prípad odňatia možnosti účastníkovi pred súdom konať alebo rozhodovania vylúčeným sudcom, či konania súdom nesprávne obsadeným. Dovolací súd však existenciu žiadnej podmienky prípustnosti dovolania uvedenej v tomto zákonnom ustanovení nezistil. Nezistil teda ani podmienku prípustnosti dovolania, na ktorú poukazoval dovolateľ a ktorá mala spočívať v odňatí jeho možnosti konať pred súdom tým, že rozhodnutie odvolacieho súdu v spojení s rozhodnutím súdu prvého stupňa nebolo dostatočne odôvodnené.

To, že právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia patrí medzi základné zásady spravodlivého súdneho procesu, jednoznačne vyplýva aj z ustálenej judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva, podľa ktorej sa však nevyžaduje, aby na každý argument strany, a to taký, ktorý je pre rozhodnutie bezvýznamný, bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Iba ak ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Ruiz Torija v. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303-A, s. 12, § 29; Hiro Balani v. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303-B; Georgiadis v. Grécko z 29. mája 1997; Higgins v. Francúzsko z 19. februára 1998). Rovnako treba poukázať aj na zhodnú judikatúru Ústavného súdu Slovenskej republiky (napr. nález zo 16. septembra 2003 sp. zn. III. ÚS 119/03, uznesenie z 3. júla 2003 sp. zn. IV. ÚS 115/03).

Po preskúmaní veci Najvyšší súd Slovenskej republiky dospel k záveru, že skutkové a právne závery nižších súdov nie sú v danom prípade zjavne neodôvodnené a nezlučiteľné s čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a odôvodnenie dovolaním napadnutého uznesenia odvolacieho súdu ako celok spĺňa parametre zákona na odôvodnenie rozhodnutia (§ 157 ods. 2 v spojení s § 167 ods. 2 a § 211 ods. 2 O.s.p.). Za porušenie základného práva zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky v žiadnom prípade nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv žalovaného. Ako vyplýva aj z judikatúry ústavného súdu, iba skutočnosť, že dovolateľ sa s právnym názorom všeobecného súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti rozhodnutia odvolacieho súdu (napr. I. ÚS 188/06).

Odvolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia skonštatoval správnosť postupu súdu prvého stupňa vo veci uloženia povinnosti nahradiť trovy štátu a uviedol dôvody, pre ktoré rozhodnutie súdu prvého stupňa potvrdil. Uviedol, že žalovaný bol v konaní neúspešný a preto má voči nemu štát právo na náhradu trov konania, ktoré platil. Odvolací súd sa pri výklade a aplikácii zákonného predpisu neodchýlil

od znenia príslušného ustanovenia a nepoprel jeho účel ani význam, preto jeho rozhodnutie nemožno považovať za neodôvodnené.

Pretože prípustnosť dovolania žalovaného nemožno vyvodiť z ustanovenia § 239 O.s.p. ani z § 237 ods. 1 O.s.p., odmietol Najvyšší súd Slovenskej republiky jeho dovolanie v súlade s ustanovením § 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p., ako dovolanie smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému je tento opravný prostriedok neprípustný. Pritom riadiac sa právnou úpravou dovolacieho konania, nezaoberal sa napadnutým rozhodnutím odvolacieho súdu z hľadiska jeho vecnej správnosti.

Žalobkyňa mala v dovolacom konaní úspech, preto jej patrí právo na náhradu trov dovolacieho konania proti žalovanému, ktorý úspech nemal (§ 243b ods. 5 veta prvá O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.). Žalobkyňa si uplatnila nárok na náhradu trov dovolacieho konania za 1 úkon právnej pomoci - prevzatie a príprava. Dovolací súd v zhode s doterajšou praxou nezohľadnil žalobkyňou uplatnenú náhradu trov dovolacieho konania za tento úkon právnej pomoci nakoľko tieto trovy nepovažoval za potrebné na účelné bránenie práva s prihliadnutím na skutočnosť, že právny zástupca žalobkyne zastupoval tohto účastníka už v konaní pred oboma nižšími stupňami súdov.

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.